ITÄ-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS **PÄÄTÖS** **21/0009/3**

Annettu julkisella kuulutuksella	Diaarinumero
4.2.2021	02218/20/7203 02271/20/7203 02281/20/7203 02316/20/7203 02317/20/7203 02319/20/7203

ASIA Kaivoslain mukaista varauspäätöstä koskevat valitukset

Valittajat Savitaipaleen kunta

Lappeenrannan kaupunki

Taipalsaaren kunta

Kiinteistö Oy Lappeenrannan Kallioranta
Jukka-Pekka Koskinen
Päivi Kilkkinen
Jukka Saarimäki
Raili Vainikka
Mirja Pulkkinen
Juha Pulkkinen
Satkainvest Oy
Keijo Kuokka
Ritva Pinomäki

Taipaleen seurakunta

Anneli Ojanperä

Valituksenalainen päätös

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 3.9.2020 lupatunnus VA2020:0031

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on hyväksynyt FinnAust Mining Finland Oy:n varausilmoituksen. Varausalue sijaitsee Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnissa sekä Lappeenrannan kaupungissa.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Savitaipaleen kunta

Päätös on kumottava. Päätös ei täytä kaivoslain 44 §:ssä säädettyjä edellytyksiä. Kaivostoiminta on kaavoituksen vastaista ja ristiriidassa Saimaan alueen virkistyskäytön ja matkailun kehittämisen kanssa. Alueella on erityisiä luonnonarvoja.

Lappeenrannan kaupunki

Päätös on kumottava.

Lappeenrannan kaupungilla on valitusoikeus asiassa, koska kaupungilla on valvottavanaan kunnan lakisääteisiin tehtäviin perustuva yleinen etu. Kunnan tehtävistä on säädetty kuntalain 1 §:ssä, maankäyttö- ja rakennuslain 20 §:ssä ja vesihuoltolain 5 §:ssä. Varausalue sijaitsee osin Lappeenrannan kaupungin alueella. Kaivoshanke on ristiriidassa alueen nykyisen maankäytön suunnittelun kanssa. Kaupungin vesihuollon kehittäminen tukeutuu osittain varausalueella sijaitsevalle pohjavesialueelle.

Varausilmoitus olisi tullut hylätä varaajan huonon taloudellisen tilanteen ja varausalueen laajuuden vuoksi. Kaivostoiminta on maakuntakaavan ja maankäytön suunnittelun vastaista ja se vaarantaa alueen vesistöt. Alueen erityiset luontoarvot estävät joka tapauksessa kaivosluvan myöntämisen.

Taipalsaaren kunta

Päätös on kumottava. Päätös ei täytä kaivoslain 44 §:ssä säädettyjä edellytyksiä. Varausilmoitus olisi tullut hylätä varaajan huonon taloudellisen tilanteen ja varausalueen laajuuden vuoksi. Kaivostoiminta on maakuntakaavan ja kuntakaavojen vastaista ja se vaarantaa alueen vesistöt. Alueella on erityisiä luontoarvoja ja vapaa-ajan asutusta.

Kiinteistö Oy Lappeenrannan Kallioranta ja sen asiakumppanit

Päätös on kumottava. Tukes ja FinnAust Mining Finland Oy on velvoitettava yhteisvastuullisesti korvaamaan valittajille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen.

Varauspäätöksen vaikutuksia alueen maanomistajiin ei ole selvitetty. Päätöstä ei ole perusteltu lain edellyttämällä tavalla. Varauspäätöksen oikeus-

vaikutuksia ei ole selvitetty. Varauspäätöksen hyväksyminen aiheuttaa kuitenkin merkittävää haittaa vaikutusalueen kiinteistöille. Varausalueella on erityisiä luonnonarvoja, joiden vuoksi kaivostoimintaa ei todennäköisesti voitaisi käynnistää. Varausilmoitus on puutteellinen eikä se täytä kaivoslaissa asetettuja edellytyksiä.

Taipaleen seurakunta

Päätös on kumottava lainvastaisena. Tukes ja FinnAust Mining Finland Oy on velvoitettava yhteisvastuullisesti korvaamaan valittajalle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen.

Varauspäätöksen vaikutuksia alueen maanomistajiin ei ole selvitetty. Päätöstä ei ole perusteltu lain edellyttämällä tavalla. Varauspäätöksen oikeusvaikutuksia ei ole selvitetty. Varauspäätöksen hyväksyminen aiheuttaa kuitenkin merkittävää haittaa vaikutusalueen kiinteistöille. Varausalueella on erityisiä luonnonarvoja, joiden vuoksi kaivostoimintaa ei todennäköisesti voitaisi käynnistää. Varausilmoitus on puutteellinen eikä se täytä kaivoslaissa asetettuja edellytyksiä. Taipaleen seurakunnan omistamilla maa-alueilla on useita luonnonsuojelualueita, joihin vaikutukset ulottuvat.

Anneli Ojanperä

Päätös on kumottava. Alueella on muun ohella uraania. Poraukset pilaavat pohjavesiä.

Asian selvittäminen

Niille valittajille, jotka eivät ole valituksessaan esittäneet selvitystä valitusoikeudestaan, on varattu tilaisuus esittää selvitystä siitä, millä perusteella heillä on valitusoikeus asiassa.

Savitaipaleen kunta on esittänyt, että kunta on maanomistaja alueella. Kaavoituksen toteuttaminen vaarantuu kaivostoiminnan myötä. Kunta valvoo alueellaan pohjavesialueiden suojelua.

Taipalsaaren kunta on esittänyt, että kunta on maanomistaja alueella. Kunnalla on valvottavanaan kunnan lakisääteisiin tehtäviin perustuva yleinen etu. Kunnan tehtävistä on säädetty kuntalain 1 §:ssä, maankäyttö- ja rakennuslain 20 §:ssä ja vesihuoltolain 5 §:ssä. Suunnitellulla toiminnalla on negatiivisia vaikutuksia alueen kehittämiselle.

Kiinteistö Oy Lappeenrannan Kallioranta on asiakumppaneineen esittänyt, että varauspäätöksellä on välittömiä vaikutuksia alueella olevien valittajien omistamien kiinteistöjen käyttöarvoon ja taloudelliseen arvoon. Varauspäätös vaikuttaa haitallisesti alueen talouteen vähentämällä investointeja ja alueen kehittämistä.

Taipaleen seurakunta on esittänyt, että seurakunta omistaa useita kiinteistöjä alueella. Varausalueelle sijoittuu muun ohella Rauhanlaakson hautausmaa.

Anneli Ojanperä on esittänyt, että hänellä on velvollisuus valittaa, koska hänellä on tietoa kaivostoiminnan vaikutuksista.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus jättää valitukset tutkimatta.

Hallinto-oikeus hylkää Kiinteistö Oy Lappeenrannan Kalliorannan sekä Taipaleen seurakunnan oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset.

Perustelut

Sovellettavat säännökset ja esityöt

Kaivoslain 1 §:n 2 momentin mukaan lain tarkoituksena on myös turvata kuntien vaikuttamismahdollisuudet sekä yksilön mahdollisuudet vaikuttaa itseään ja elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Kaivoslain 162 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomainen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Kaivoslain esitöiden mukaan kaivoslain 1 §:n 2 momentin mukaan lain tarkoituksena olisi turvata kuntien vaikuttamismahdollisuudet. Lakiehdotus sisältää useita säännöksiä, joiden tavoitteena on sovittaa yhteen haittoja ja hyötyjä yleiselle ja yksityiselle edulle. Kuntien voidaan katsoa suurelta osin edustavan paikallista yleistä etua. (HE 273/2009 vp, s. 70.) Lain esitöissä on lisäksi esitetty, että kuntien vaikuttamismahdollisuus on otettu huomioon muun ohella niissä lainkohdissa, jotka koskevat lausuntomenettelyä, malminetsintäluvan ja kaivosluvan lupaharkintaa sekä valitusoikeutta malminetsitälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevaan päätökseen. (HE 273/2009 vp, s. 206.)

Asiassa esitetty selvitys ja oikeudellinen arviointi

Asiassa esitetyn selvityksen mukaan Kiinteistö Oy Lappeenrannan Kallioranta Oy ja sen asiakumppanit ovat varausalueella tai sen vaikutusalueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajia. Myös Taipaleen seurakunta omistaa alueella kiinteistöjä. Valituksista sekä annetuista selvityksistä ilmenee, että valittajat katsovat mahdollisen kaivostoiminnan vaikuttavan haitallisesti alueen arvokkaaseen luontoon sekä elinkeinotoimintaan. Varauspäätös vaikuttaisi haitallisesti alueen kehitysnäkymiin sekä kiinteistöjen taloudelliseen arvoon.

Lappeenrannan kaupunki sekä Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnat ovat katsoneet, että niillä on valitusoikeus paitsi maanomistajina myös niillä valvottavana olevan kunnan yleisen edun vuoksi. Tältä osin mainitut valittajat ovat viitanneet kuntien lakisääteisiin tehtäviin.

Hallinto-oikeus toteaa, että varauspäätöstä ei ole kohdistettu valittajiin. Valitusoikeutta arvioitaessa on näin ollen ensin tarkasteltava, onko valittajilla asianosaisasema sen perusteella, että varauspäätöksellä on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla välitön vaikutus valittajien oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun.

Valituksenalaisessa päätöksessä on kysymys kaivoslain 32 §:n 4 momentissa tarkoitetun varausilmoituksen hyväksymisestä. Varausilmoituksella hakija voi varata itselleen alueen malminetsintälupahakemuksen valmistelua varten. Varaus antaa etuoikeuden malminetsintälupaan. Malminetsintäluvan tai kaivosluvan myöntäminen muille kuin ilmoituksen tekijälle ei ole mahdollista alueella, josta on tehty hyväksyttävä varausilmoitus. Muita oikeusvaikutuksia varauspäätöksellä ei ole. Varauspäätös ei anna oikeutta minkäänlaiseen malminetsintään vaan varaajan oikeus etsintätyöhön perustuu varauspäätöksestä riippumatta kaivoslain 7 §:ään tai kiinteistönomistajan kaivoslain 9 §:ssä tarkoitettuun suostumukseen. Tähän nähden varauspäätöksellä ei ole vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, vesihuoltoon, alueen loma-asumiseen, virkistyskäyttöön tai luontoarvoihin. Valituksenalaisella varauspäätöksellä ei ole sellaisia oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuja välittömiä vaikutuksia valittajien oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun kuntina, alueen maanomistajina, seurakuntana tai muutoin luontoarvoista huolestuneina henkilöinä, että valittajilla olisi valitusoikeus asiassa.

Asiassa on vielä arvioitava, onko Lappeenrannan kaupungilla sekä Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnilla valitusoikeus viranomaisena niiden valvottavana olevan yleisen edun vuoksi. Edellä selostettu valituksenalaisen päätöksen sisältö sekä sen tarkoitus huomioon ottaen päätöksellä ei ole sellaisia vaikutuksia valittajina olevien kuntien ja kaupungin lakisääteisten tehtävien hoitamiseen, että valitusoikeus varausilmoituksen hyväksymistä koskevassa asiassa olisi tarpeen kuntien tehtävien toteuttamiseksi. Tämän vuoksi Lappeenrannan kaupungilla ja Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnilla ei ole valitusoikeutta varausilmoituksen hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

Valittajilla ei ole valitusoikeutta varauspäätöksestä. Valitukset on sen vuoksi jätettävä tutkimatta.

Asian näin päättyessä ei ole kohtuutonta, että Kiinteistö Oy Lappeenrannan Kallioranta ja sen asiakumppanit sekä Taipaleen seurakunta joutuvat itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 mom. ja 95 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL valituslupa, julkinen kuulutus).

Päätöksen ovat tehneet hallinto-oikeuden jäsenet Riikka Tiainen, Jaana Malinen ja Terhi Helttunen.

Esittelevä jäsen Terhi Helttunen

Jakelu

Päätös	Savitaipaleen kunta, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Päätös	Lappeenrannan kaupunki, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Päätös	Taipalsaaren kunta, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Päätös	Kiinteistö Oy Lappeenrannan Kallioranta ym / AA Sakari Niemelä, sähköpostitse antopäivänä Asianajotoimisto Ympäristölaki Oy
Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Päätös	Taipaleen seurakunta, sähköpostitse antopäivänä

Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Päätös	Anneli Ojanperä, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	260 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, sähköpostitse antopäivänä
	FinnAust Mining Finland Oy, postitse antopäivänä
	Savitaipaleen kunta, jonka on kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään.
	Lappeenrannan kaupunki, jonka on kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään.
	Taipalsaaren kunta, jonka on kaivoslain 166 §:n 2 momentin perusteella julkaistava tieto päätöksestä siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään.

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä siitä, kun julkinen kuulutus on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla, sitä päivää lukuunottamatta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä,** sitä päivää lukuunottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus
	PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Itä-Suomen hallinto-oikeus lähettää erikseen laskun oikeudenkäyntimaksusta.

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä virkamieheltä (asian esittelijä) kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Itä-Suomen hallinto-oikeus
PL 1744, Minna Canthin katu 64
70101 KUOPIO
ita-suomi.hao@oikeus.fi
Fax 029 564 2501

Oikaisuvaatimus on toimitettava hallinto-oikeudelle määräajassa ennen virka-ajan päättymistä klo 16.15.

Maksu perustuu tuomioistuinmaksulakiin (1455/2015) tai lakiin tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista (701/1993, ennen 1.1.2016 vireille tulleet asiat).

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 510 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa, lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita, yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa eikä asioissa, joiden käsittely on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa maksu kuitenkin peritään riippumatta lopputuloksesta. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain (257/2002) nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015).